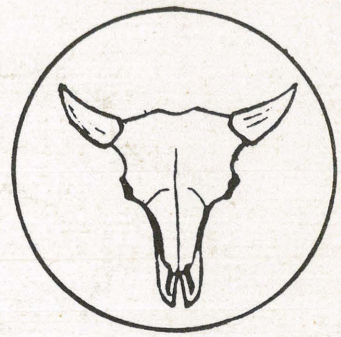
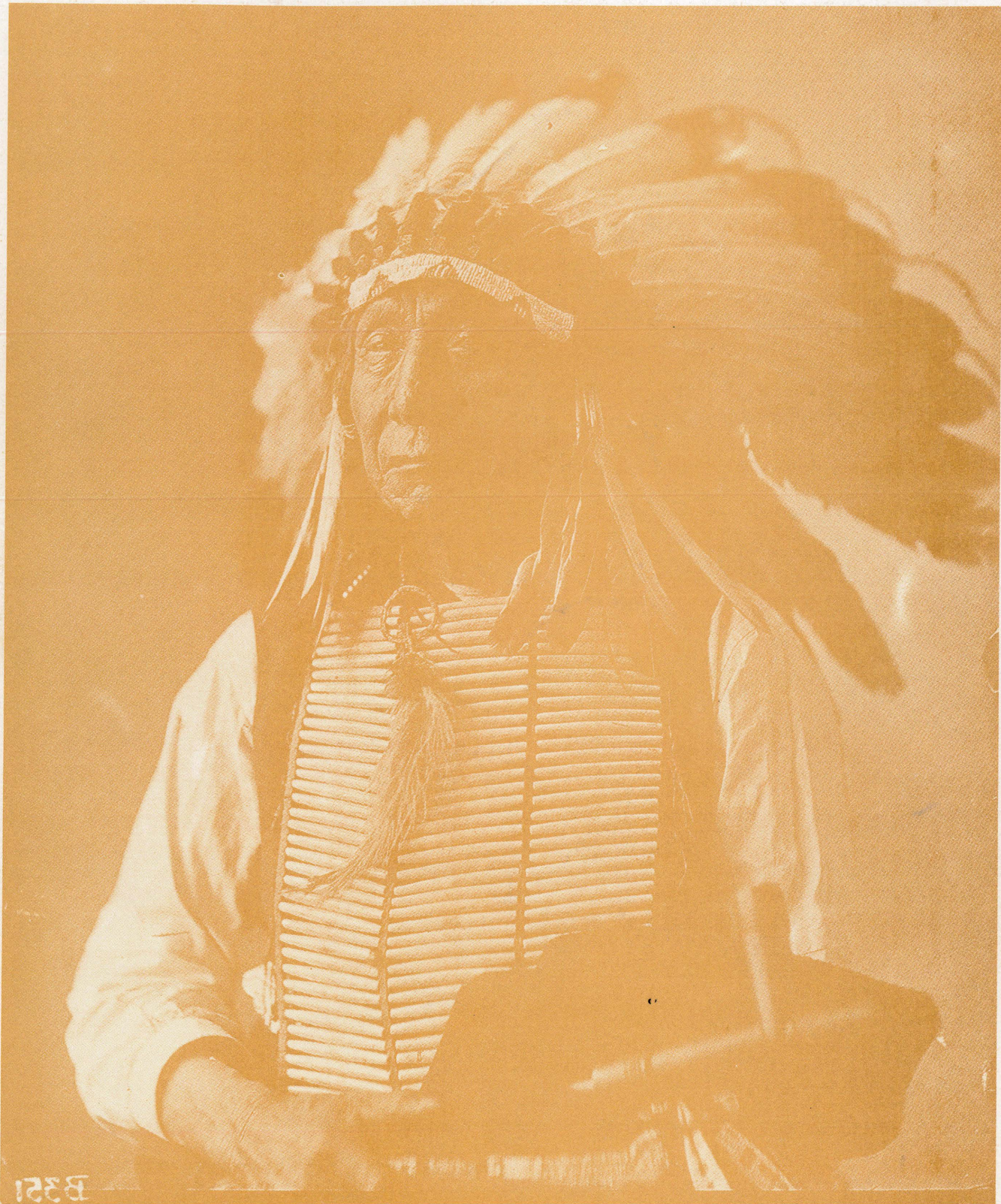

BIZONÍ VÍTR

$\frac{1}{91}$

“THE BUFFALO WIND”

B321

Vydává Liga lesní moudrosti
“The Woodcraft League of Czechoslovakia”

Titul "Orlí Sachem" získal Starý Vlk z kmene Vlků z Velkých Pavlovic (foto - P. Renč)

Poly - náčelník kmene Walden při rozfoukávání žhavé jiskry do plamene (foto - J. Kopelent)

Symbol titulu "Orlí Sachem"

Č O T O K V A - Z I M A 1 9 9 1

Mahpiya - náčelník lesní školy LLM (foto - J. Kopelent)

Podmínky pro zimní Čotokvu byly přímo ideální. Bobří hrad, únor 1990 (foto - J. Kopelent)

Titulní strana:

Jeden z nejúspěšnějších vůdců Oglalů - náčelník Rudý Oblak ("Mahpiya Luta") Oglala - Lakota (cca 1822-1909)

Foto: D. F. Barry, New York City, 1897

Úvodem

"Ve jménu Ernesta Thompsona Setona - Černého vlka, Velkého Ducha a zákonů lesní moudrosti Tě pasujeme na Orlího Bojovníka."

Tato věta se mi zařízla do uší. Vlk z kmene Vlků z Velkých Pavlovic povstal a potřásl si rukou s předsedou Výboru pro Orlí pera při Lize lesní moudrosti.

Tahle rozsahem krátká a přesto významná událost se stala na dalším pokračování Čotokvy, které se konalo u Bobra na Vysočině. Kolem sněmovního ohně se přes třeskutý mráz shromáždila hezká řádka lidí z Čech, Moravy a Slovenska. Sjeli se ze všech koutů naší vlasti k tomu, aby se vzdělávali v umění vést woodcrafterský kmen. Umět řídit komunitu podle rad našeho náčelníka a zakladatele Černého vlka.

Bylo by zbytečné popisovat, co přesně se za onen víkend odehrálo. Samozřejmě že se sněmovalo, Výbor pro Orlí pera přiznával činy a mistrovství, kterých bylo nekonečně, tábořilo se v týpích, zpívalo se, učilo vyšívát ostny i korálky. Někoho zajímalo vaření na sněhu, táboření pod celtou, jiného zase problematika šití bizoními šlachami. Každý, kdo chtěl, mohl se přiučit spoustě věcí. Na náčelnictvu později, když jsme s odstupem hodnotili tuhle vysočinskou Čotokvu, padla řada nespokojených slov. Některá byla podnětná, některá pouze kritizující určitou nekonceptnost a nevyváženost této zimní Čotokvy.

Myslím, že většina lidí odjízďela vcelku spokojených. Oni kritikové si asi neuvědomili, že se nám podařil ojedinělý experiment, z hlediska české tábornické a mládežnické tradice ne zrovna běžný. Podařilo se nám dát dohromady několik set lidí s tak obrovsky rozdílnými zájmy jako je třeba velmi náročná experimentální archeologie nebo neméně náročné vedení dětského kmene. Turistu s přírodovědcem, vysokoškolského profesora s pomocným dělníkem. V podstatě jediným pojítkem nám při tom všem byl a je odkaz našeho vůdce Černého vlka, který je už tolik let po smrti a jehož dílo je u nás pořád živé, což Liga svou existencí dnes a denně dokazuje.

Ani v Anglii či Americe, v zemích, které jsou jeho domovskými, nepanuje takové nadšení pro jeho věc. Pro věc, které mnozí z nás obětují většinu ne jenom volného času, jak to Mistr chtěl, ale většinu života. Neboť být woodcrafterskem se nám stalo určitým vyznáním - určitou formou pobytu, zde na této čím dál víc zdevastované, ale přece jenom pořád ještě modré planetě.

Slyšel jsem hlasy, že Čotokva by měla být víc nabitá programem, výuka přísnější atd. Ano. Je to však možné, ptám se, za současného stavu, kdy je nutné se nejdříve poznat? Bude mi platné, vím-li, že ten a ten umí to a to, když mezi učením stavby týpí a první pomocí nebudu mít ani čas podívat se na něj, jak vypadá a co si myslí?

Určitě mi mnozí z vás dají za pravdu, že dnes, kdy stojíme před bilancováním naší téměř roční činnosti, krystalizují se některé skutečnosti, které v počáteční euforii, především po dnes již legendárním 17. listopadu, nebyly tolik do očí bijící. Zrovna tak, jako se opět rozdělila naše kdysi semknutá občanská společnost na strany a spolky, mnozí lidé v Lize si začínají víc uvědomovat, že ten či onen inklinuje víc k Indiánům, ten zase k přírodě, jiný k trampingu a podobně.

Význam poslední Čotokvy vidím v tom, že ještě pořád si ve valné většině případů dokážeme vycházet vstříc a že hledáme především to, co nás spojuje.

Někdo nás trefně nazval klanem strážců Setonovy studny. V první chvíli když jsem to zaslechl s posměšným akcentem, zdálo se mi dost jedovaté. Když jsem pak o tom déle přemýšlel, ucítil jsem jistou směs hrdosti a zároveň zavazující povinnosti. Zrovna tak jako každá studna, tak i ta Setonova se musí pečlivě udržovat, opravovat a po čase vybírat, aby se nezanesla bahnem, nezarostla plevelem a voda z ní nepřestala být poživatelná.

Klan strážců studny. Ono to opravdu, když se nad tím zamyslíte, není tak špatně řečeno a já sám za sebe mohu být hrdý jen na to, že jsem byl mezi ně přijat.

Obracím se tedy na vás, příslušníci klanu strážců Setonovy studny, nedopusťme, abychom svou nesvorností, tím, že vidíme trn v oku druhého, tím, že často nemáme a nechceme mít pochopení pro toho druhého, nezapoměli na udržování čistoty našeho pramene.

Pokusme se spolu udělat příští Čotokvu ještě lepší než byla tahle. Slibme si, že nebudeme čekat jenom na to, až co pro nás připraví vedení Ligy, že se pokusíme svojí prací a svým slovem obohatit ostatní bratry a sestry v Lize. Protože služba druhým je tím nejcennějším, co ze sebe člověk může vydat - chce-li.

Mějte na paměti, že nezáleží na tom, co má člověk na sobě, ale co má v sobě.

Vy starší nemyslete, že scházíte z hory, kde už jste viděli moře, a můžete jen rozhazovat moudro plnými hrstmi, protože je stále co se učit a vrchol je vždy v nedohlednu - vytkneme-li si nejvyšší cíl - čisté lidství - tak, jak ho viděl např. profesor Seifert - Woowotanna.

Vám mladším a i sobě přejí více pokory a sebeovládání. Mějte na paměti, že poslušnost a úcta ke stáří je jádrem zákona.

Chtěl jsem původně psát o Čotokvě. Napsal jsem o nás. Jaká byla? Jako my, přesně jako Liga v současném stavu.

Myslím, že to nebylo špatné a bude to lepší.

Č A N N U P A

Dýmka v historii Indiánů plání a dýmkové obřady

Indián v čelence z orlích per na vrcholku skály při zapadajícím slunci nabízí čtyřem světovým stranám, Matce Zemi a Velkému duchu na nebesích posvátný dým ze své dýmky. Tato nádherná scenerie, kterou namalovalo mnoho malířů, použilo ji nespočetně filmařů a která byla zachycena nejednou i známými fotografy Divokého západu, nám učarovala už jako klukům. Ještě dnes si vzpomínám na dýmku z kaštanu ozdobenou slepičími a bažantími pery, kterou jsme po vzoru Winnetoua koufili za dědovou kůlnou v blízkém lesku. Po přečtení Setonových knih jsme ihned přešli na dřevěné dýmky a jak čas ukrajoval z našeho života, jednoho dne jsme to chtěli mít tak, jak to mají opravdoví Indiáni.

Léta to trvalo, než v našem týpí zahorela první catlinitová dýmka. Bylo to pro nás něco nového. Cítili jsme velké vzrušení. Byl to náš první pokus o spojení s Wakan Tankou - Velkým duchem - touto cestou...

Trocha historie

Indiáni již dávno před příchodem bělochů dolovali červený kámen v Pipestonském dole, který nám na svém obraze zachytil malíř George Catlin. Lom byl používán různými kmeny, v polovině devatenáctého století se stali jeho majiteli Siouxové, kteří z toho, že lom je v jejich teritoriu, profitovali. V roce 1893 o lom přišli a majetek připadl bílým. V roce 1937 vládla lom opět vrátila původním majitelům. V Pipestone Shrine Association se rozrostla nová generace výrobců dýmek. Navázali na staré tradiční vzory a někteří z nich, jako třeba Ray Redwing, se stali skutečnými mistry svého oboru. Dnes katalog jejich výrobků nabízí na dvacet druhů dýmek nejrozličnějších tvarů a velikostí. Ty zdobí nejednu woodcrafterskou, skautskou či traperskou klubovnu nejenom ve Spojených státech, ale také třeba v Anglii, Japonsku, Rusku či u nás v Čechách. Staré řemeslo nezemřelo. Siouxské tradice jsou stále živé.

Indiáni plání, z nichž nejsympatičtější jsou mi Siouxové, mají k dýmce zvláštní vztah. Medicinman Siouxů Tahca Ushted v jednom rozhovoru pravil - pro nás Indiány existuje dýmka, zem, na které sedíme, a otevřené nebe. Duch je všude.

Jiný Indián John Around Him (John Okolo Něj) z Pine Ridge, který nazpíval krásnou kazetu obřadních písní, říká - když cpete dýmku a vzpomenete si na Velké Tajemství (Velkého ducha), o cokoli poprosíte, splní se to. Dýmky jsou posvátné a proto je máme v domácnostech. Když máte doma dýmku a uděláte nějaký závazek nebo přísahu, nemůžete je

nechat stranou, protože dýmky jsou posvátné. A proto cokoli řeknu, když nesu dýmku, je skutečně pravda.

Z toho jasně vyplývá, že Indiáni připisují dýmce svatou moc, berou ji jako prostředníka, který má zprostředkovat modlitby mezi člověkem a Bohem.

Dýmky se postupně vyvíjely tvarem i velikostí. Staré dýmky bývaly velmi zajímavé. Figurální, se dvěma komínky na kouření, s nejrůznějšími zvláštnostmi

motivy a podobně. Postupně se prosazoval jednoduchý typ větrné dýmky ve tvaru písmene T, která získala na centrálních pláních velikou oblibu. Slavní náčelníci typu Rudého oblaka (Mahpiya Luta), Sedícího byka (Tatanka Iyotanka) či Washakie jsou s nimi vyfoceni (viz titulní strana).

Náš náčelník zakladatel Černý vlk uvádí zajímavou verzi dýmkového obřadu, kterou se nám podařilo získat z původního vydání Knihy lesní moudrosti z roku 1912. Zní takto:

Obřad dýmky míru (z roku 1912)

Medicinman, stojící před připravenou hranicí sněmovního ohně, zahajuje sněm takto: "Neetah Kola nayhoon-po omnicheeyay nee-chopi. - Slyšte mne, přátelé, bude se konat sněm."

"Zapalme nyní sněmovní oheň po způsobu Děť lesa, nikoliv po způsobu bílého muže, ale - právě tak jako zapaluje oheň sám Wakonda - třením dvou stromů o sebe v bouřlivém větru, tak vzchází posvátný oheň ze dřeva stromů."

(Bere svídky, objevuje se kouř, vyšlehává plamen.) "Vězme nyní, že Wakonda, jež sídlí nad Hromovým ptákem a jehož poslem Hromový pták je, se laskavě usmál na své děti a poslal dolů posvátný oheň. Víme tak, že bude přítomen na našem sněmu a že jeho moudrost bude s námi."

"Toto je sněm míru, zapalme tedy nejprve dýmku míru."

(Pokleká k ohni a zapaluje dýmku. Jakmile je zapálena, pozvedá dýmku držíc ji oběma rukama, s troublell směrující k obloze a říká):

K Wakondovi; aby jeho moudrost byla s námi. Hay-oon-kee-ya. Noon-way.

(Všichni odpovídají): Noon-way.

(Anen, neboli to je naše modlitba). K Matce Zemi, Maka Ina; aby nám dala potravu. Hay-oon-kee-ya. Noon-way.

(Všichni odpovídají): Noon-way.

K Západnímu větru, Weeyo-peata, aby k nám nepřišel ve své strašlivé síle. Hay-oon-kee-onn-ee-ya-snee. Noon-way. (Potom vyfukuje kouř a drží troublell směrem k západu.)

(Všichni odpovídají): Noon-way.

K Východnímu větru, Weeyo-hinyan-pata, aby nám nepřisobil obtíže svými dešti. Hay-oon-kee-onn-ee-ya-snee.

Noon-way. (Dýmka jako předtím.)

(Všichni odpovídají): Noon-way.

K Horkému větru, Okaga; aby na nás neudeřil svým krutým vedrem, Hay-oon-kee-onn-ee-ya-snee. Noon-way. (Dýmka jako předtím.)

(Všichni odpovídají): Noon-way.

Potom medicinman stojí, drží dýmku v jedné ruce a hlasitě pronáší: "nyní s požehnáním Wakondy a milostí Tah-tee-yey To-pa se můžeme zabývat nejdůležitějšími záležitostmi bez obav, neboť nejvyšší moudrost je s námi."

(přeložila Yveta Kožíšková)

Tento obřad používal americký Woodcraft Indians ve svých prvopočátcích. V roce 1925 již vypadal celý obřad mnohem honosněji a organizace

sama se již jmenovala Americká liga lesní moudrosti. Mně osobně se však líbí více první prostší varianta.

Obřad dýmky míru (z roku 1925)

Náčelník povstane ze sněmovní skály a zvolá: "Ho, Cannungpa Yuha, O-hay!" (Nosiči dýmky, přines dýmku!) Zpovzdálí je slyšet Píseň k východu slunce (Zuňi).

Pak vstoupí vyvolavač (hlasatel) do sněmovního kruhu, v ruce nese hůl. Postaví se čelem k náčelníkovi a opět zpívá Píseň k východu slunce, ale jenom základní nápěv, opakování se tiše zpívá zpovzdálí jako ozvěna. Vstoupí průvod 6 nebo 8 dřevek, pomalu a tiše za doprovodu bubínku v pomalém šestidobém taktu (slow six part time). Bubnuje medicinman nebo vůdce (ne ten, kdo provádí obřad dýmky - pozn. překl.). Dívky kráčí s očima sklopenýma, ruce rovně podél těla, dlaně dolů. Za nimi jde velmi malý chlapec nebo děvče, oblečený v bílém, nesoucí dýmku míru vodorovně ve výšce v obou rukách, dlaněmi nahoru.

Zatímco dívky přicházejí, stojí náčelník se založenýma rukama. Tři (nebo čtyři) se postaví po náčelníkově levici, 3 (4) po jeho pravici; nosič dýmky blízko jeho pravé ruky, medicinman po jeho levé straně.

Dívky potom zpívají Modlitbu bojovníků před vykouřením dýmky (Omaha), přitom během první sloky drží ruce nízko dopředu, dlaněmi vzhůru, které postupně zdvihají až jsou dlaně proti obličejí; během druhé sloky se ruce sklání a skříží se na prsou; v průběhu třetí sloky následuje pohyb rukou dopředu jakoby v prosebné pozici; během čtvrté sloky zdvihnou ruce zcela vzhůru, se zakloněnou hlavou a po jejím skončení skříží ruce na prsou s očima upřenýma opět na zem.

Náčelník vezme dýmku od nosiče. Dívky si sednou se skříženýma nohama i rukama na místě, kde stály, a náčelník pokračuje.

Poklekne k ohni a zapálí dýmku. Jakmile je zapálena, pozvedá dýmku držíc ji oběma rukama, s troubelí směřující k obloze, a říká:

"K Wakondovi, jedinému Velkému Duchu; aby jeho moudrost byla s námi. Hay-oon-kee-ya. Noon-way." Všichni s dlouhou intonací odpovídají, přitom mírně zdvihají otevřenou pravou ruku.

"Noon-way." (Amen, neboli to je naše modlitba.)

Náčelník: "K Matce Zemi, Maka Ina; aby nám dala potravu. Hay-oon-kee-ya. Noon-way."

Všichni (jako předtím): "Noon-way".

Náčelník: "K Západnímu větru, Weeyopeata; aby k nám nepřišel ve své síle." (Vyfukuje kouř a drží troubel směrem k západu.)

"K Zimnímu větru, Wazi-yata; aby nás nesoužil svým chladem." (Dýmka jako předtím, ale troubel je směrem k severu.)

"K Východnímu větru, Weeyo-hinyan-pata; aby nám nepřisobil obtíže svými dešti." (Dýmka jako předtím, ale troubel je směrem k východu.)

"K Horkému větru, Okaga; aby na nás neudeřil svým krutým vedrem." (Dýmka

jako předtím, ale k jihu.) "Hay-oon-kee-oon-ee-ya-snee. Noon-way."

Všichni: "Noon-way."

Pak náčelník stojí, drží dýmku pozdviženou nad hlavou oběma rukama a hlasitě pronáší:

"Wahan-tanka Wakan ne-kay-chin, chandee eeya pay-ya-wo. Velký Duchu, touto dýmku, symblem míru, sněmu a bratrství, tě prosíme, abys byl s námi a zúčastnil se našeho sněmu."

Všichni dlouze odpovídají "Noon-way". Dívky se postaví, náčelník podá dýmku nosičovi, který ji drží ve výšce a odchází pryč, následován dívkami, které zpívají Píseň k západu slunce (Zuňi). Poslední odchází vyvolavač (hlasatel).

ČANNUPA OLOWAN (Dýmkové písně)

Nabízím vám tuto další píseň k dýmce. Je nazpívána Johnem Around Him (John Okolo Něj). Existuje pouze na kazetě, kterou si můžete na mé adrese nechat nahrát. Její text je impozantní. Lakotština ze setonových překladů je psána starou formou z minulého století. Dnes se používá modernější přepis.

Ho! sys lečiya olowan sya nagowayin kta ča wahi yelo.

Ho! yukan sya owakpamni oyanke ki hematanhano yelo.

Na tiošpaye ki hel inš, Pežuta Haka oyanke ki hetanhano wahi yelo.

Na kalok čaže ki han Wačinyanpi emacyapi.

Ho! yukan, čannupa olowan wan awahiyayin kte lo.

Yukan čannupa ki le opagipi na tunkašila kiksuya opagipi kihan taku kapi ki iyačetu walo.

John Around Him (John Okolo Něj):
"Přicházím, abych tady nahrál nějaké písně. Jsem z agentury v Pine Ridge a pocházím z medicinmanského rodu. Moje lakotské jméno je Wačinyanpi (Spolehlivý). Nyní zazpívám nějaké dýmkové písně. Když cpete dýmku a vzpomenete si (modlíte se) na praotec (Velké Tajemství), o cokoli prosíte, splní se to."

refrén:

Kola lečel ečon wo!

Kola lečel ečon wo!

Kola lečel ečon wo! (aėj)

Hečanu ki, nitunkašila waniyang u kte lo. (aėj új)

1. Hočoka wanži

yuha ilotake či

miksuya opagi yo! (aėj)

Hečanu ki, taku ahe ki iyečetu kte lo. (aėj új)

2. Čannupa wanži

yuha ilotake či

mikauya opagi yo! (aėj)

Hečanu ki, taki yacin ki iyečetu kte lo. (aėj új)

refrén:

Kola lečel ečon wo!

Kola lečel ečon wo!

Kola lečel ečon wo! (aėj)

Hečanu ki, nitunkašila waniyang u kte lo. (aėj új)

(Překlad)

refrén:

Příteli dělej to takto!

Příteli dělej to takto!

Příteli dělej to takto!

Když to uděláš, tvůj praotec přijde a pohlédne na tebe.

1. Ve středu země,

když si sedneš,

vzpomeň si na mě, když ji cpeš!

Když to uděláš, cokoli chceš

se vyplní.

1. S dýmkou,

když si sedneš,

vzpomeň si na mě, když ci cpeš!

Když to uděláš, cokoli chceš

se vyplní.

refrén:

Příteli dělej to takto!

Příteli dělej to takto!

Příteli dělej to takto!

Když to uděláš, tvůj praotec přijde a pohlédne na tebe.

Dýmky bez obřadu, bez písní by byly mrtvé. Je potřeba nacpat je tabákem, očistit v dýmu šalvěže nebo sladké trávy, kterou zapálíte v zadní části týpí, která se nazývá čatka, na oltáři z drnu položeného travou dolů a hlínou navrch (viz Laubinovo "Táboříme v týpí").

Stanem se nese vůně šalvěže. Medicinman s čapkou s bizoními rohy drží červenou dýmku v rukou a zpívá starou píseň. Modlí se ke všem světovým stranám, k Matce Zemi a k Velkému duchu - Wakan Tanka. Posvátný dým stoupá ke kouřovému otvoru a letí mezi tyčemi vzhůru k nebi. Čas se zastavil. Neexistuje nic než kruh přátel, Matka Země a Velký duch. A tak je to dobře. Je to jedna z věcí, kterou můžeme od Indiánů převzít, abychom pomohli naší vlastní civilizaci, tak jak to píše Seton ve svém "Poselství Rudého muže".

V Praze 2.4.1991 pro Bizoní Vítr
Daniel Hoffmann - Wanblitanka

J A K S I V Y R O B Í T E D Ý M K U ?

Je to jednoduché. Vezmete pero a papír a o catlinit si napíšete na adresu: *Pipestone SHRINNE Association, Pipestone National Monument, P.O. Box 727, Pipestone, MN 56164, USA.* Catlinit se však také dá sehnat v prodejně *Hudson Bay Indian Trading Post, Dreimühlestrasse 19, 8000 -*

München 5; Tel.: (+4989) 72 54 405 u mého přítele Roberta Wágnera v Mnichově. Je však dost drahý. Tady v Čechách nám nezbyvá než se vydat na Kladno, na haldu dolu Nosek a tam je mastek, ze kterého se dýmky výborně dělají. Je to kámen šedivé barvy a dobře se opracovává.

Přečtete si pozorně následující text a pečlivě si prohlédněte obrázky na straně číslo osm. Budete-li podle nich přesně postupovat, uděláte si pěknou hlavičku k dýmce.

1. Z kamene vyřízneme pilkou na železo tvar dýmky. Nejlépe obrácené T, to používali Indiáni plán nejčastěji.
2. Naostřeným šroubovákem provrtáme spojovací díru mezi troubelí a místem pro tabák.
3. Rašplí uděláme hrubý tvar, hlavně zakulatíme hrany.
4. Smirkovým papírem vyhladíme nerovnosti.
5. Dýmku nahátou napouštíme černou tuší, olejovou barvou červenou nebo vaříme asi dvacet minut v barvě na látku Duha (nebezpečí prasknutí).
6. Celou dýmku napustíme včelím voskem. Dýmku zahřejeme nad plamenem.
7. Vyleštíme hadříkem.

(Kdo chce být jako Indiáni, použije pouze nůž, vrtačku podobnou té na rozdělávání ohně třením dřev a místo vosku omastek.)

Zaujalo vás v minulém čísle Medicinové kolo?

Zaujalo vás vyprávění Sun Beara?

Postrádáte pokračování v tomto čísle?

!Nezoufejte!

**SE SUN BEAREM SE SETKÁTE OPĚT V DALŠÍM ČÍSLE
BIZONÍHO VĚTRU!**

Troubel uděláte ze dvou jasanových prkének s drážkou, která slepíte a necháte stahováký sepnutá několik dní. Dřevo musí být vyzrálé - suché.

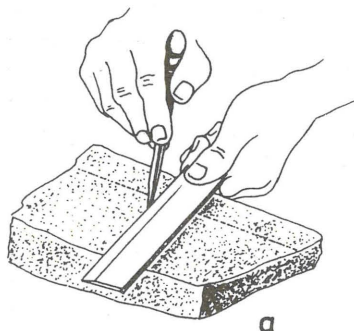
Pro ty, kteří nejsou až tak moc nároční, stačí bezinka propálená drátem.

Obě troubele můžeme lihovým mořidlem na světle hnědo a rovněž napouštíme voskem nebo tukem.

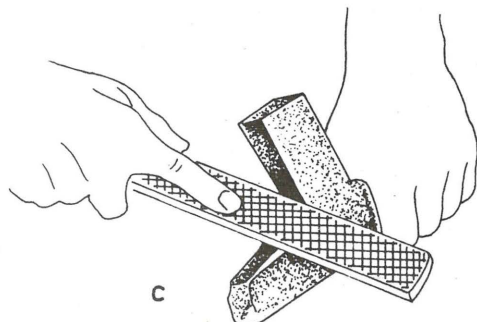
Na troubel můžeme udělat závěs z perdravce - orel, jestřáb nebo káně,

troubel můžeme obalit korálky nebo ursoními ostny.

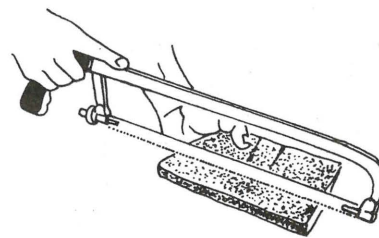
Příjemné chvíle s dýmkou vám přeje
Daniel Hoffmann - Wanblitanka

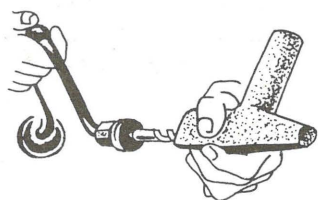
a

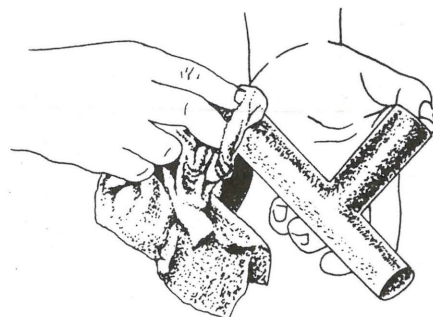
c

b

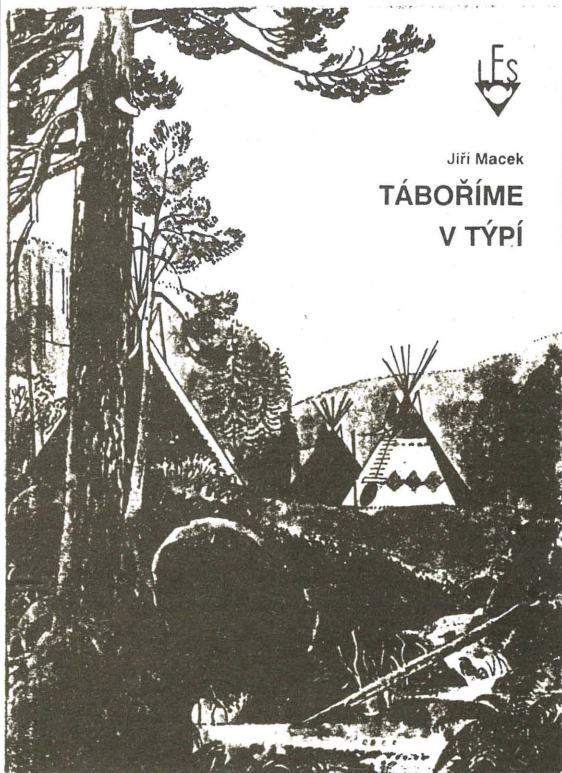

d

e

(Obrázky k výrobě dýmký jsem si půjčil z výborné knížky "Indianok", kterou napsal a sám ilustroval můj euroindiánský přítel Imre Nagy z Maďarska.)

Jiří Macek

**TÁBOŘÍME
V TÝPÍ**

Konečně vyšla základní tábornická příručka

Jiří Macek

TÁBOŘÍME V TÝPÍ

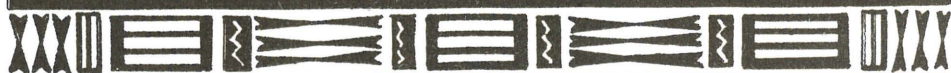
90 stran, 46 přehledných nákresů a plánek, celostránkové „ilustrace, fotografická příloha, česko-lakotský slovníček. K dostání v kanceláři LLM nebo pište na adresu: LLM, P.O.BOX 7, Praha 69, 169 00.

Peníze předem neposílejte!

Cena 24,- Kčs

HAU, KÓLA!

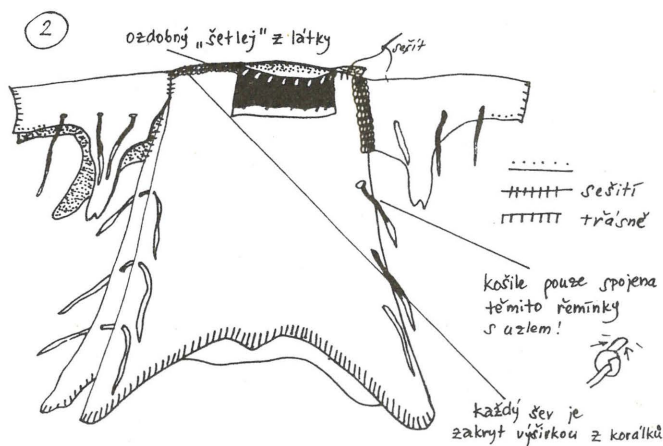
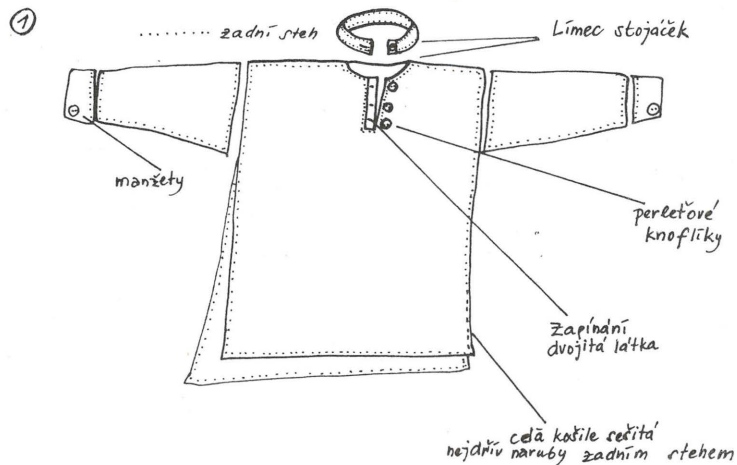

Hau kóla!

Doufám, že jste se zrovna teď vrátili z víkendu, kde jste lenošili na indiánských opěrkách (Wakazuntapi - jak by řekli správně Lakotové). Jistě jste na nich seděli v legínách a mokasínech, které jste si vyrobili podle minulých čísel HAUKOLY. Některé výrobky jste mi dokonce přinesli ukázat i domů. Nejvíce mě však asi překvapila pečlivá výbava devítiletého kluka, za kterou by se nemusel stydět ani ostřílený Sioux. Je vidět, že když se chce, všechno jde. Někdo jen lamentuje, že nemůže sehnat to a to. Nečekejte, až vám všechno rodiče nebo přátelé přinesou až pod nos. Bud'te aktivní.

Zbývá nám tedy košile. Každý už se na ní třese. Viděl jsem mnohokrát na nádražích, v lesích, u ohňů něco, co mělo být indiánskou košilí. Něco à la Winnetou či Unkas a made in doma, šmrncnuté trochu malřem Zdeňkěm Burianem. Tak jako v minulých číslech Haukoly i nyní rychle zapomeneme na to, co by Indiáni mohli mít, kdyby chtěli, a budeme se řídit tím, co mohli mít, protože to skutečně měli.

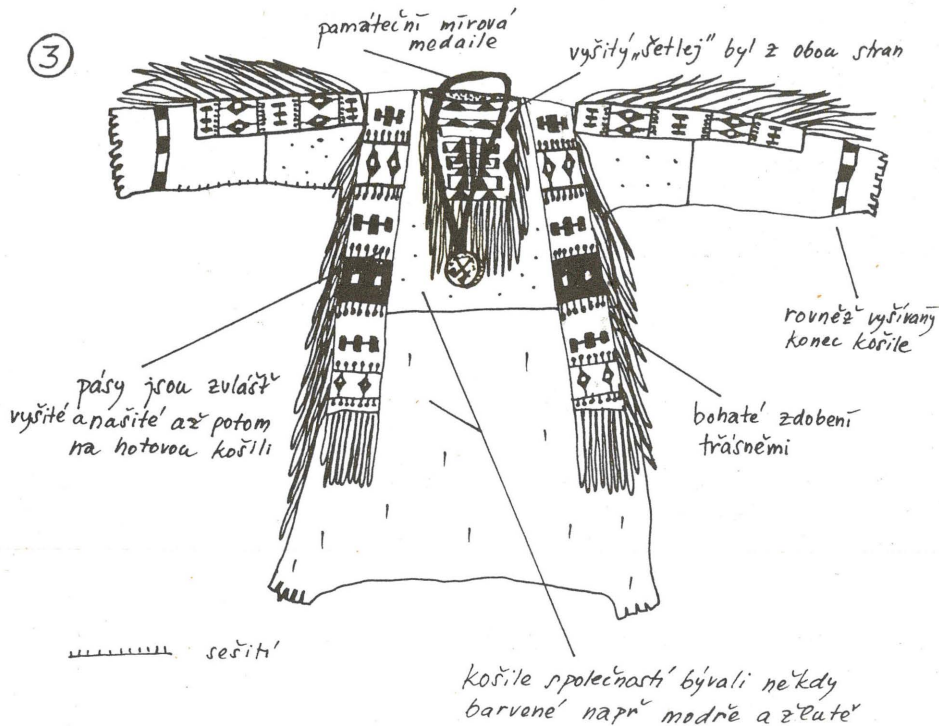
Indiánské košile můžeme rozdělit do několika kategorií. Pracovní - ty byly nezdobené nebo jen opravdu málo. Válečné - slavnostní, které byly velmi nákladné na čas i na výrobu. Zvláštní kapitolu tvořily košile obřadní (např. k tanci duchů), které patří do samostatné kategorie. My se dnes zaměříme na košile pracovní a slavnostní, které budeme potřebovat při svém pobytu v lesích či na sněmech kmenů Ligy lesní moudrosti.

První typ košile, se kterým se seznámíme, jsem schválně nazval košilí pracovní. Indiáni ji samozřejmě nosili i k tancům či na porady. Oblékali si přes ni však bohatě zdobené vesty, náprsenky z kostí nebo různé jiné ozdoby. Jako první z nich si představíme košili z látky.

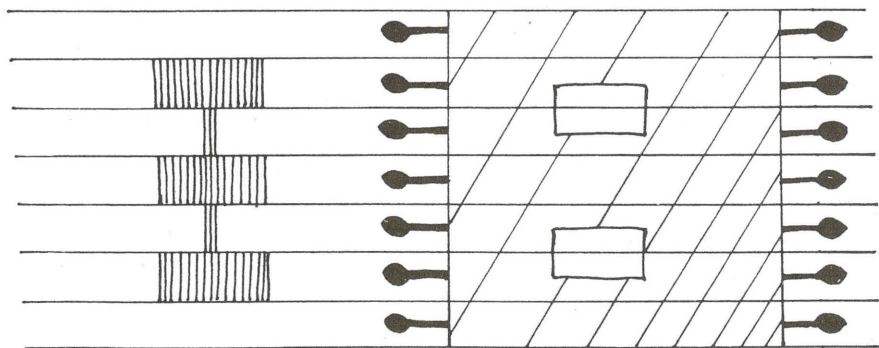
Když běloši dorazili na Pláně, začali s Indiány samozřejmě směřovat za kůže vše, co Indiáni potřebovali. Mezi jiným obchodním artiklem se mezi Indiány dostaly rychle také látky. Buďto již přímo vyrobené košile, nebo pouhá látka, ze které se však Indiánky velice rychle naučily šít. Střih na takovou košili z kalika je velmi jednoduchý (obrázek 1). Hotová košile z krásné modré nebo červené či různě pruhované látky vám velmi pěkně doplní bederní roušku s leginami a mokasíny. Košile se šije zadním stehem a knoflíčky, které potřebujete tři - dva na manžety a jeden ke krku - uděláte jednoduše z jeleního parohu, dřeva či kousku nevydělané kůže. Některé byly také z mušlí či perletě. Nikdy však nepoužívejte moderní knoflíčky z umělé hmoty. Můžete také použít staré železné.

Druhá košile (obr. 2) je nejtýpičtější košilí plán. Je udělaná z jelenice a sešít ji můžete buď reznou nití, dvojitou a navoskovanou včelím voskem, nebo jako Indiáni jelení nebo hovězí šlachou. Šlachy roztlučete opatrně paličkou, mnete ji mezi rukama a pak ji trháte na vlákna silná jako rezná nit. Namočíte ji a potom zakrouťte, jako se krouť provaz. Šlachou se šije vlhkou a Indiánky ji měly normálně v puse, kde se zvlhčovala. Po sešití vyschne a nádherně drží.

Takovouto košili nosil Jack Red Cloud
Syn legendárního Rudého Oblaka náčelníka Siouxů!

detail pásu ze slavné košile!

Skalpy omotáváme barevnou tlustou nití, červenou, bílou nebo žlutou. Kdo chce, může to zkusit ursoními ostny. Je to ale hodně práce.

Zručná vyšivačka udělá pás na jeden rukáv za tři dny. Ale nesmí přitom lelkovat. Samozřejmě nití - šlachami to trvá přece jenom trochu dýl.

Další Haukola vyjde za čtvrt roku, tak to je právě tak na to, abyste byli se svou košilí hotoví. A ne aby vám ji šila maminka na stroji. Zkuste to sami šlachou nebo nití. Že už máte teď rozpíchané ruce do krve? To je jen dobře, alespoň si budete své košile více vážit.

Sedíte se svými přáteli v kruhu týpí? Máte na sobě první vyšívky? Napište na moji adresu, pošlete fotografie svých prací. Budou-li dobré, mám pro vás pěkné plakáty z Ameriky s Indiány a můžu vás pozvat na srazy se stejně potřeštěnými lidmi, které zajímá víc bizoní kůže než kybernetika. Mou adresu najdete v Bizoním větru.

Prozatím Hau kola a mnoho trpělivosti v práci přeje

Máme-li jelena, vyděláme ho podle některého z osvědčených návodů nebo si rovnou koupíme vydělanou jelenici. Tu však musíme přistříhnout do tvaru jelena či antilopy a pak šijeme. Když máme košili ušitou přes šev, našíváme řadu korálek, kterou jej schováme. Můžeme použít bílé, modré nebo červené korálky vhodně přerušené jinou barvou ve dvou nebo čtyřech řadách. Došli jste? Máte košili jako vystříženou z nejnovějšího amerického filmu o Siouxech "Ten, který tančí s vlky", který získal sedm Oskarů? Ale teď vážně. Stali jste se majiteli košile, zrovna takové, jakou nosil náčelník Crazy Horse (Šílený kůň) nebo obávaný Americký kůň, či Děšť v tváři, kteří bojovali u Little Big Hornu.

A teď něco pro náčelníky, medicinmany, prostě vůdce a prestižní osoby. Slavnostní válečnická, obřadní i taneční košile. Prostě košile s vyšíváním pásky klasického stylu zdobená skalpy nebo hranostajými kožíšky.

Na košili obyčejného stylu z jelenice (viz obr. 2) přišijeme pásky z jelenice posíté korálky. Na jejich venkovní hranu našijeme imitace skalpů z koňské hřívy (ne abyste uřezávali spolužákům vlasy a sváděli to na chudáka Wanblitanku - rodiče takto oloupených dívek bývají mstiví), ale raději požádejte ve stájích nebo na jatkách o kus hřívy. Korálky vezmete v Jablonci a zbývá už jen na kus pěkné tvrdé kůže začít vyšívat. Třebas ten vzor jako na obrázku číslo 3. Líbí se vám? Mě taky. Je to klasická vyšívka, jaká se používala na pláňích kolem roku 1876.

Košile slavných válečníků a členů společností byly ještě navíc barvené. Pásky a ozdoby tak ještě víc vynikly.

INDIÁNSKÁ KUCHYNĚ

Uvádíme vám z našeho receptáře dva návody na výrobu placek, které si můžete pomazat domácí marmeládou, medem, nahradit jimi chléb k masu či si na nich pochutnat jako na topinkách, když je potřete česnekem.

Indiánské placky

5 šálků vody (asi 1/4 litrových), 1 lžička soli, 2 lžičky prášku do pečiva, 1 lžičce rozpuštěného sádla, voda, olej či jiný tuk na smažení

Z mouky, tuku, soli a vody si připravíme řídké těsto. V táborových podmínkách můžeme prášek do pečiva vynechat, nahradíme jej tak, že těsto necháme chvíli v teple odpočinout. Na pánvi rozpustíme tuk a těsto na něj dávkujeme naběračkou. Placky pečeme po obou stranách na mírném plameni. Dnešní Indiánky, pokud chtějí sladké placky, přidají 1 lžičku cukru a místo vodou zadělávají těsto mlékem. Těmto plackám říkáme "lité placky". Uděláme-li těsto hustější (více mouky) tak, abychom jej mohli vyjmout ze zadělávacího kotlíku a zabalit do látky, necháme jej odpočinout až do druhého dne. Pozor však, takové těsto se nesmí lepit na ruce! Před pečením v tuku na pánvi pak rukama vyhněteme placky velké asi jako dlaň a opět je opékáme z obou stran. Budou měkké a podobné lívancům.

Rýžové lívance

2 šálky vařené rýže, 2 šálky šlehačky, 2 lžičce cukru, 2 vejce, 2 šálky mouky, půl lžičky soli, 3 lžičky prášku do pečiva, 2 lžičce rozpuštěného másla

Rozklepneme vejce a oddělíme žloutek od bílku. Žloutky vmícháme do šlehačky společně s moukou, cukrem, kypřícím práškem a solí. Směs pečlivě ušleháme a smícháme s rozpuštěným máslem a vařenou rýží. Ze směsi tvoříme lívance a smažíme na másle. Podáváme s medem či cukrem. Takto si můžete připravit pochoutku na doma. A co když jsme v týpi bez šlehačky, prášku do pečiva a podobných dobrot? Stačí smíchat vařenou rýží s moukou, vodou a trochou soli, popřípadě cukru na mírně tekuté těsto, které dávkujeme opět naběračkou na rozpálený tuk a smažíme po obou stranách. Lívance jsou křehké a lehce stravitelné. Dáme-li místo cukru utřený česnek a majoránku, nebudete věřit, ale od bramboráku rozezná placky jen málokdo z vás. Vyzkoušejte si sami a uvidíte!

PŘÍRODNÍ LÉČITELSTVÍ

Pampeliška obecná

Taraxacum officinale knaut

Tato všem jistě známá květina a pro zahrádkáře velmi nepříjemná plevelná rostlina je jednou z nejvíce použitelných bylin při našem pobytu v přírodě. Využitelná je celá rostlina: kořeny - sbírají se v říjnu, listy - sbírají se v dubnu a květnu, nežli se rozevře květ, květy - sbírají se v dubnu a květnu na začátku a v plném květenství. Vždy se vše suší co nejrychleji v tenkých vrstvách či zavěšené. Denně v době květu je dobré žvýkat asi 5 čerstvých stvolů, opraných a zbavených květů. Má to výborný vliv na játra a pomáhá to při cukrovce. Stvoly se žvýkají, i když jejich chuť je zpočátku hořká. Čaj z drčeného kořene - vrchovatá lžička vyluhovaná přes noc ve 1/4 l vody, druhý den vyluh zahřát do varu a scedit - pročišťuje žaludek, napomáhá trávení a čistí krev. Nálevem z kořene a stvolů si můžeme omývat tvář pro vyčištění pleti. Z čerstvých mladých listů se připravuje salát, obdobně jako hlávkový salát. A nyní ještě velmi oblíbený pampeliškový med, či spíše hustý sirup: nasbíráme si dvě vrchovaté dvojhřsté plně rozkvetlých květů, pokud možno bez zelených částí, dáme je do 1 litru vody a pomalu zahřejeme do varu. Necháme vzkypět, odstavíme a takto necháme stát přes noc. Druhý den scedíme šťávu, květy ještě vymačkáme, do šťávy přidáme 1 kg pokud možno přírodního cukru a půl citrónu pokrájeného na plátky. Je-li citrón chemicky ošetřen, zbavíme jej kůry. Směs volně zahříváme, aby se voda pozvolna odpařovala bez vaření, asi 2x odstavíme a necháme vychladnout. Tím dosáhneme sirupové konzistence. Příliš hustý sirup by později zcukernatěl a naopak příliš řídký může zkvasit. Tento med je výborným sladidlem, pochoutkou na chléb s máslem a mohou jej používat i lidé s nemocnými ledvinami, kterým nesvědčí některé kyseliny obsažené v pravém medu. Dejte tedy pozor, kdy se louky pokryjí žlutým kobercem z rozkvetlých pampelišek! Potom se rychle vydejte na sběr květů na med, neboť takto žluté budou louky jen 2 až 3 týdny!

Ještě se zmíníme o tom, jak sladili Indiáni některých kmenů. Většinou jakékoli sladidlo stejně jako sůl téměř nepoužívali, ale přesto je známo například o Dakotech, že konali každoroční dlouhé výpravy na "vaření javorového cukru". Z napeznaných vrypů do stromu sbírali stékající šťávu a tu pak zahušťovali zahříváním. Nejvíce se k tomu používal javor cukrodárný - Hard Maple s indiánským jménem ČAN-HA v Minnesotě a později v Nebrasce javor cukrový - Soft Maple. Dakotové takto získaný "cukr" či opět spíše hustý sirup přiléhavě nazývali čanhanpi, čili šťáva ze dřeva, ze stromu.

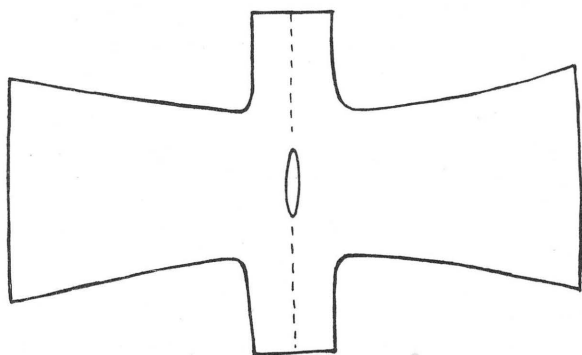

ŠITÍ - Indiánské šaty

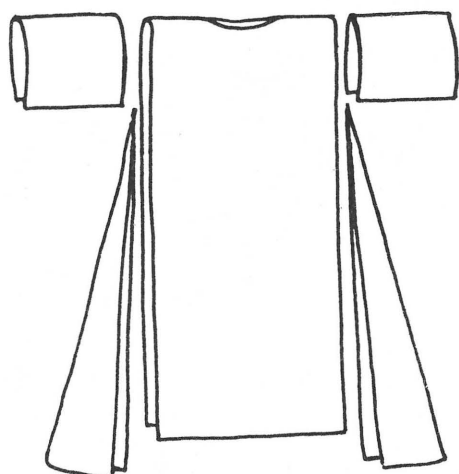
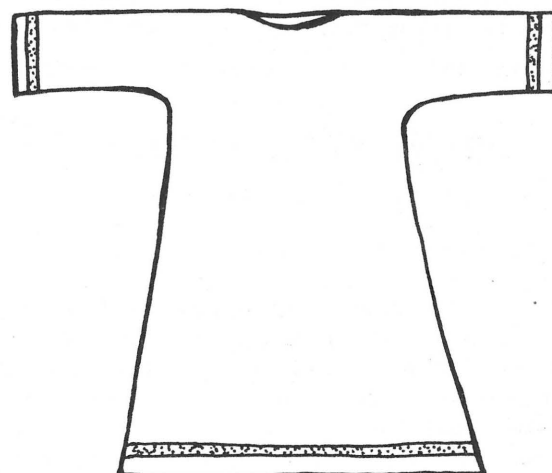
Vysvětlíme si, jak si můžeme ušít pěkné, jednoduché a levné šaty, které nebudou příliš náročné na zdobení ani materiál a přesto budou podle indiánských vzorů. Nejprve několik slov o materiálu. Indiánky si šily šaty z vydělaných měkkých kůží a z vlněných nebo tak zvaných kalikových látek, které získávaly směnou od obchodníků. My se zaměříme na látkové šaty. Originální kaliko u nás dnes již sotva někdo sežene, můžeme jej tedy nahradit lehkými bavlněnými látkami s drobným, či naopak velkým vícebarevným květovaným vzorem, nebo levnou praporečnou v základních barvách: modrá, červená, zelená. Často se též vyskytovaly vzory podobné dnešnímu modrotisku s různou - většinou tmavou - podkladovou barvou a drobné proužky. Teplejší šaty si můžeme ušít z čisté metrážní vlny, která je však většinou hodně drahá. S maminkou se poraďte, kolik látky si máte nakoupit. Závisí to na šířce metráže a na vaší výšce. Na ozdobení si kupte barevné stuchy (pokud možno ne silonové), které se vám budou líbit a budou ladit s podkladovou barvou látky. Používaly se stuchy hodné veselých barev, hlavně jasně žlutá, červená, modrá, zelená a bílá. Od každé barvy budete potřebovat 4 až 6 metrů stuchy. Nyní již k vlastnímu střihu. Uvádíme zde dva typy:

- kmen Vran - šité z jednoho kusu mírně se rozšiřující;
- kmen Lakota - se vsazovanými klíny jiné barvy, popřípadě též s našívanými rukávy.

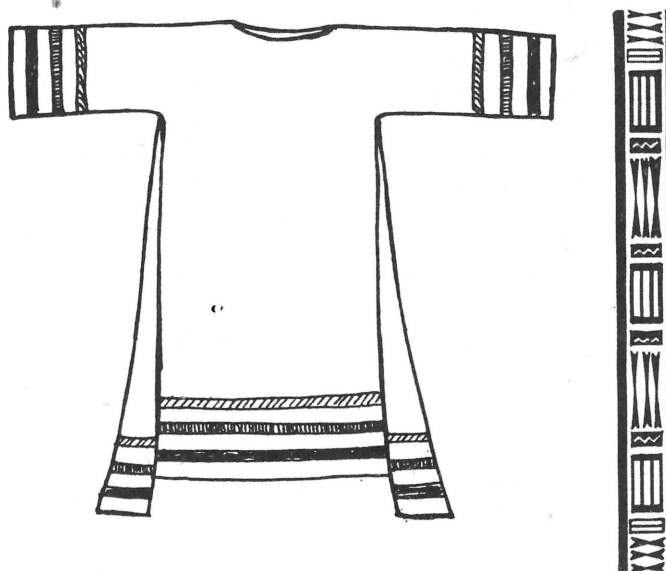
Látku si nastříháme a šaty zkompletujeme dle nákresu. Aby se vám švy na rubu šatů netřepily, začistíme je obkroužkováním nebo rovnou šijeme stehem, který jsme se naučily při sešívání mokasínů. Rukávy necháme vždy raději širší než užší a dlouhé až k zápěstí. Na konci rukávů i na dolním okraji šatů nesmíme zapomenout dvakrát látku dovnitř založit a zašít, aby se nám netřepila. Vraní typ stačí ozdobit stuhou u zahnutých krajů rukávů a na dolním okraji šatů, jak to vidíme na obrázku. Lakotské šaty jsou více zdobené, našijeme na ně tři různobarevné stuchy, přičemž na klíny se stuchy našívají o kousek níže. Jsou-li klíny a popřípadě našívané rukávy z látky jiné barvy, stuchy již většinou na zdobení nepoužijeme. Výstřih u obou typů je mírně vykrojený, začistěný a nezvýrazňuje se. Indiánky si své šaty velmi často zdobily našíváním různých mušliček, tak zvaných kaorí hruškovitého tvaru nebo podlouhlých kelnatek.

a) Indiáni měli okraje látky neobarvené, což ozdobilo dolní lem šatů. My tento pruh, nebudeme-li si látku barvit sami, můžeme nahradit jinak barevnou stuhou, nežli jsou šaty.

b) Základní střední pruh látky stejně široký nahoře i dole, klíny se od podpaží pravidelně dolů rozšiřují až asi na 30 cm.

Wašewin - Radka Skoupilová Hinziwin - Iveta Hoffmannová
Kangiwin - Pavla Fikeisová Sihajapawin - Helena Patočková

ANYA SETON CHASE

Také patříte k těm, kteří při zaslechnutí jména Seton zbystří pozornost? Pak se vám možná někdy stalo nebo určitě ještě stane, že se nejednalo o "Erniho" či "Arnoštka" (nebo jak vůbec Ernesta Thompsona jeho příznivci familierně nazývají), ale o jinou osobu stejného příjmení. Pro snazší orientaci vás postupně seznámím s několika osobnostmi dějin a literatury, jež mají příjmení Seton. První bude spisovatelka Anya Seton Chase, dcera E.T. Setona, která, jak jsme se zmínili v minulém čísle, nedávno zemřela. Budiž to opožděný nekrolog.

Anya se narodila v New Yorku 23.1.1904 (nenechte se zmást datem 1916, které mylně uvádějí některé slovníky) jako jediné dítě z prvního manželství E.T. Setona s Grace Gallatin - Setonovou (sňatek 1.6.1896). Správně se vlastně jmenovala - byla pokřtěna - Ann, ale rodinný přítel, siouxský náčelník Malý Bizon, jí dal indiánské jméno Anutika (Paví pero), které pak rodina upravila na Anya.

Své dětství ona sama nazývá "unorthodox upbringing" (nekonvenční výchova) a vskutku bylo netypické. Za vše mohli tak známí rodiče, oba na vrcholu své kariéry. Neúnavně psali nové a nové knihy a články, podnikali dlouhá přednášková turné, navštěvovali indiánské a přírodní rezervace a nové země, nakládali Woodcraft Indians, Camp Fire Club, Camp Fire Girls... A na vlastní dceru měli tak málo času, že většinu dětství trávila s vychovatelkou. Hezky o tom píše J. Niebauer v úvodu své knihy o Setonovi.

Rodiče sice často brali Anu na cesty s sebou (v 13 letech už měla za sebou osm plaveb přes Atlantik!), ale přesto... Nestěžovala si však, měla spoustu kamarádů - Indiánů, woodcrafterů, skautů - mezi kterými vyrůstala v otcově letním sídle v Cos Cob (Connecticut) či s kterými se stýkala v ústředí Americké LLM (jejíž byla v mládí aktivní členkou) v New Yorku, kde Setonovi trávili zimy.

V roce 1923 se Anya vdává za Hamiltona Cottiera, s kterým žije v Anglii, kde se jí dostává soukromého vzdělání, a v USA. Z tohoto manželství se jí narodily dvě děti: dcera Pamela Cottier (1925) a syn Seton Cottier (1928, zemřel 1979). Toto manželství se po letech rozpadá a brzy po rozvodu, r. 1930, se vdává podruhé. S druhým manželem (Hamilton Mercer Chase) má dceru Clemency (1934).

Anya chtěla být nejdříve lékařkou nebo operní zpěvačkou, ale nakonec skončila u psaní. Začínala krátkými povídkami do novin, později se dostala k románům, zvláště historickým. Všechny její knihy byly velmi úspěšné, některé prý přímo bestsellery a dvě dokonce zfilmovány. Vyznačují se neobvyklým smyslem pro historickou pravdivost. Anya říkala, že pečlivé studium historických pramenů, které ke každé knize zabralo několik let, je přímo její vášní. Knihy vyšly v USA, Anglii a 20 dalších zemích.

Anya Seton Chase je autorkou těchto knih: MY THEODOSIA (1941), DRAGONWYCK (1944), THE TURQUOISE (1946), THE HEARTH AND EAGLE (1948), FOXFIRE (1951), KATHERINE (1954), THE WINTHROP WOMAN (1958), DEVIL WATER (1962), AVALON (1965), GREEN DARKNESS (1973). Jedná se o historické a životopisné romány. Dále ještě napsala tři knihy pro mládež: THE MISTLETOE AND SWORD (1955), SMOULDERING FIRES (1975, její poslední dílo) a WASHINGTON IRVING (1960).

U nás vyšla jediná její kniha: "Diablova voda", v překladu K. Dlouhého (vydala Smena, Bratislava 1976). Její děj se odehrává v 1. polovině 18. století, v bouřlivém období bojů o anglický trůn.

Podle její dcery byla Anya velmi krásná a inteligentní žena. Hovořila francouzsky stejně dobře jako anglicky, dále španělsky a italsky. Mnoho a ráda cestovala. Byla výborná kuchařka a hráčka bridže. Ráda hrála kriket a stolní hry... Byla členkou amerického PEN klubu, Ligy amerických spisovatelek, čestnou členkou klubu "Pen and Brush" atd.

Většinu života prožila v Greenwichi, na předměstí New Yorku. Nejprve v domech jejího otce, později ve vlastním moderním domě "Sea Rune". V něm také 8.11.1990 zemřela, když posledních 10 let se netěšila dobrému zdravotnímu stavu.

Případní zájemci o další informace o životě či díle Ann Seton Chase se mohou obrátit na Archivní centrum LLM nebo si počkat na knihu, kterou o ní píše její dcera Pamela.

Na základě dopisu dcery (Pamela C. Forcey), nekrologů z amerických novin a biografických slovníků sepsal

František Kožíšek - Biminiji

John Masefield - HLEDAČI

Dny a měsíce před začátkem 2. světové války mnohé woodcraftery zaskočily v chaosu, v nuceném stěhování, v přetrhávání rodinných i přátelských, školských i pracovních svazků a vztahů. Situace se válečným konfliktem jen prohlubovala a zhoršovala. Nebyli jsme už dětmi a chlapci, ale nebyli jsme ještě muži. Leckdy se nám zdálo, že naše mnohé ideály o přátelství, lidské moudrosti i společenské schopnosti se domluvit na vyšší úrovni se ztrácejí. A proto nebylo divu, že mimo jiné básně J. Masefielda i R. Kiplinga nám promlouvaly do srdce a přinášely hojivý balsám. Ukazovaly na nutnost nejen čestně a opravdově žít, ale i pomáhat sobě navzájem i jiným dalším. A nabádaly hledat a ukazovat cestu, která, i když v té chvíli nesnadná a vzdálená, povede dříve či později k realizaci našich woodcrafterských ideálů onoho Stoupání na horu, vedoucího k vytváření nového člověka; člověka silného, ušlechtilého, pravdivého i laskavého, člověka s modrou oblohou nejen nad hlavou, ale i v duši.

Když br. Hehun zhudebnil tuto báseň, zpívali jsme ji často na našich schůzkách, sněmech i výletech; při táboření v týpí na Živohošti od časného jara či v zimě na saních. Stala se součástí naší činnosti i odrazovým můstkem při přípravě našeho programu práce woodcrafterských vůdců v novém a lepším Československu, v nové Evropě. Na Zemi pro všechny lidi dobré vůle.

Mahykan - M. Stárek

HLEDAČI

Nemáme přátel ani lásek
bohatství, statků také ne,
leč máme víru v boží zemi
a v cestu, jež k ní přímo jde.

Nikdo z nás není mírné mysli
a uspokojen také ne,
neboť jsme vyšli hledat zemi,
již sotva v žití najdeme.

Na zemi pro nás není štěstí,
útěchy, tepla také ne,
vyšli jsme hledat skryté město,
jež sotva, sotva spatříme.

Horko a zima, déšť a vítr,
západ a slunce svítání
a strážný oheň pod hvězdami
a nová cesta před námi.

Hledáme zemi boží víry,
město, kde krása přebývá,
a nacházíme kralavé trhů,
kde lidská moudrost umírá.

V prachu a parnu pusté cesty
od svítání až k soumraku,
snad zítra, snad tam za horami
je kraj, jež máme ve zraku.

Nemáme přátel ani lásek,
bohatství, statků také ne,
leč žijem vírou v boží zemi
na druhém konci cesty své.

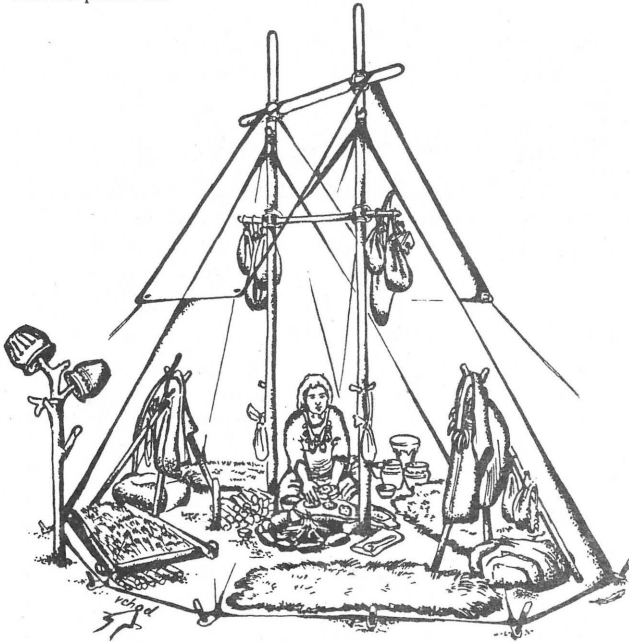
Jako temnotu nelze zaplašit jinou temnotou, ale jasným světlem,
tak i zlo nelze přemáhat jiným zlem, nýbrž jen mocným, proměňujícím působením dobra.

Stopou pravěku

Dnes vám chceme přiblížit stan, který spatřil světlo světa v květnu 1989. Hledali jsme tehdy způsob, jak spojit experimentální archeologii a pobyt v přírodě. Jedním z předpokladů bylo jednoduché a praktické obydlí.

Stan Zubřík se představuje

Zubřík se skládá ze čtyř stejných celt a vrchlíků, může v něm hořet otevřený oheň a je konstruovaný, aby pojmul čtyři lidi na delší táboření. Kostru tvoří dvě svislé tyče 3,1 - 3,5 m dlouhé a spojené ve výši 2,8 m příčnou vodorovnou tyčí, přes kterou je napnut vrchlík. Desetiboký půdorys připomíná ovál dlouhý 5 m a široký 3,5 m. Zubřík vychází ze snahy o stanové obydlí snadno a rychle postavitelné, s malým počtem potřebných tyčí a se záměnnými celtami. V současné době se Zubřík začíná rozšiřovat v LLM a v okruhu našich příznivců. Zájem o užití projevilo zatím asi patnáct lidí.

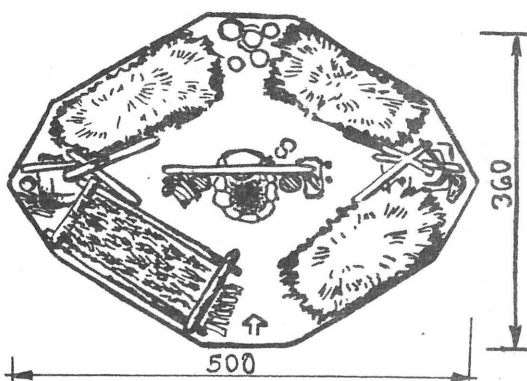

Porovnání s týpím

Pro lepší představu se pokusíme porovnat Zubříka s jediným u nás používaným stanem pro přírodní táboření, s indiánským týpím. Zubřík je poměrně malý stan, asi jako nejmenší 3 m týpí a jeho vnitřní prostor je oválný. Otevřený vrchol jde hůř uzavřít. Zubřík rychleji vychládá a pro zimní táboření je méně vhodný. Díky otevřenému vnitřku je méně odolný větru a o něco hůře odchází kouř z ohně. Protože nemá tyče podél stěn, nejde jednoduše zavěsit lining - vnitřní ochranná stěna. V dešti za silnějšího větru může pod nedovřeným vrchlíkem dovnitř trochu pršet, ale zatím v tomto směru (i když nám přišlo dost a dost) nemáme žádnou nepříjemnou zkušenost. Výhodné je, že dešť nestéká po tyčích.

Výhody Zubříka jsou naproti tomu jeho snadné přenesení, použití pouhých dvou tyčí při stavbě, větší možnost nastavení výstupu kouře a nízká hmotnost. Jedna ze čtyř celt Zubříka váží 2,5 kg, lze tedy nosit i na výpravu a putáky. Spotřeba materiálu na ušití Zubříka je 24 m látky šíře 1,4 m.

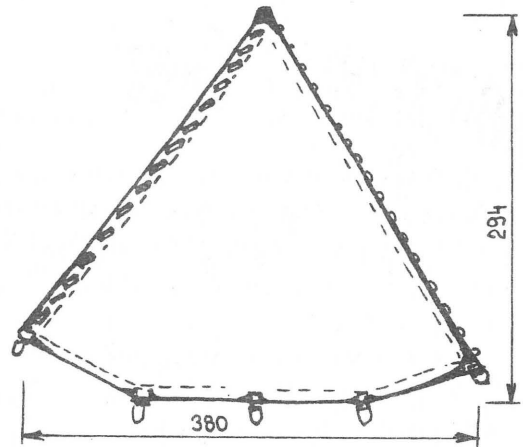
Je jistě trochu odvážné konkurovat týpí, stanu prověřenému generacemi a domyšlenému do nejmenších detailů. Nemohli jsme si však pomoci, týpí je tak spjata s indiánskou tematikou, že pravěk v něm jsme si neuměli dost dobře představit.

Zkušenosti

Můžeme říci, že stan plně splňuje naději do něj vkládané. Je vhodný krátkodobě pro čtyři osoby, pro přespání bez ohně pohodlný pro šest osob a k dlouhodobému táboření vyhoví bohatě třem a při určité skromnosti čtyřem dospělým.

Lůžka jsou rozmístěna u čtyř delších stran. Ohniště je mělké, co největší a posunutě blíž ke vchodu. Vařivý kout ohniště je u jednoho z lůžek vedle vchodu, kde kouř nevádí při přípravě jídla. Oheň se totiž vždy trochu stáčí od vchodu k protější stěně. Na tu stranu dáváme plochý kámen na pečení placek, masa a zrní. Za ohništěm naproti vchodu je nejbezpečnější místo pro nádoby a potřeby k vaření. Osvědčila se vodorovná tyč ve výši asi 2 m, kam zavěšujeme zásoby a také tu sušíme věci. V obou podélných rozích je na trojnožkách šatstvo a pod nimi uložené batohy a věci osobní potřeby.

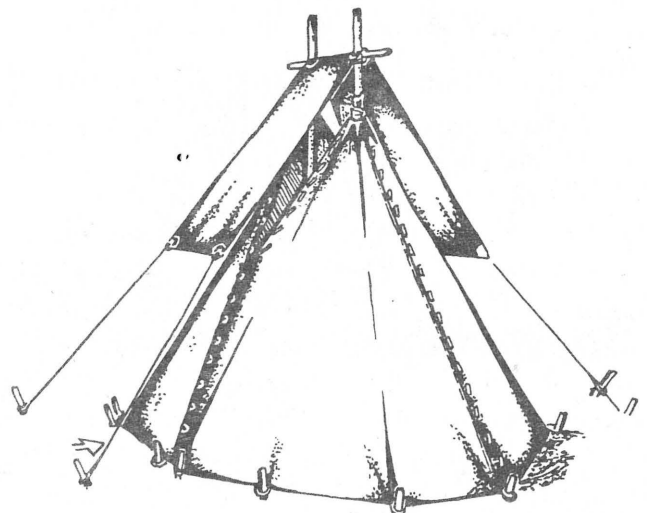
Zimní táboření

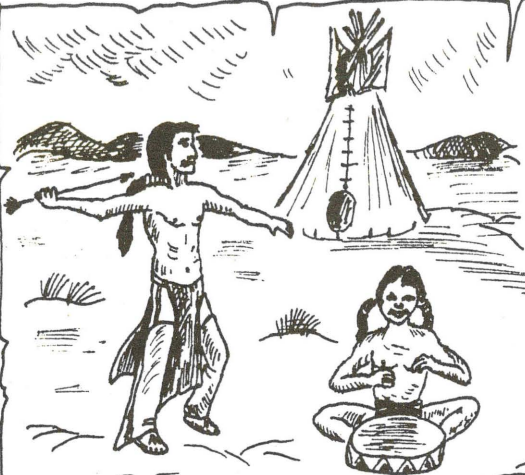
Nebylo by možné posoudit nový stan bez vyzkoušení táboření v zimě. Zkušenosti nejsou velké, ale o to příjemnější. Pohoda u ohně vládne i v deseti stupních pod nulou. Předpokladem jsou dvě věci - stále udržování ohně a lining - vnitřní stěna chránící před zimou ze zadu. Tábořili jsme sice bez větších problémů i v nechráněném Zubříku bez nočního ohně, ovšem není to již ono. Lining, který zavěšujeme na dvoj či trojnožky kotvené k zemi, zpřjemňuje táboření a zútulňuje stan.

Důvěra

Přiznám se, že jsem první noci v Zubříku neustále sledoval, kde něco praskne, prouhne a selže. Některé drobnosti jsme upravili, ale jinak je Zubřík v podstatě stejný, jak jsme ho vymysleli podle návrhu kamaráda Pepy Přecha. Moje nedůvěra se postupně zmenšovala, až jednoho dne zmizela docela. Bylo to v srpnu 1990 v krásném údolí říčky Trávky. S tichým večerem přestaly poletovat přemnožené vosy a ze stanů Neolit stoupal líně jemný dým. Na plátech se do šera promítaly stíny kamarádů a nad každým stanem byly dva dýmové sloupky připomínající rohy. Stany byly v té chvíli jako živé bytosti nabízející rozvášněnou ochranu a bezpečí. Výzva byla tak silná a dojem tak sugestivní, že jsem novému obydlí uvěřil i v té chvíli vzniklo i pojmenování Zubřík.

Jiří Červinka (Brko), kmen Neolit

ČANKU ČIKALA

STEZKA-MALÝCH

určeno pro dětské kmemy lesní moudrosti

VĚSMI SI V LESE

Jistě vás někde u potoka na výpravě upoutá jeho pronikavý ale krásně čistý a melodický flétnový zpěv. V nebezpečí se ozývá "čik, čik" nebo ostrým "crrrrrrr". V jarním lese je bezesporu nejtlastitějšímu zpěvákem.

Budete dlouho pátrat po majiteli tohoto zpěvu a hlasu a až jej spatříte, překvapí vás svou velikostí. Je to jeden z našich nejmenších pěvců a ptáků vůbec - STRÍZLIK OBECNÝ (Trogodytes trogodytes).

Poznáte ho podle drobného hnědého kropenatého tělíčka, neustále poklonkujícího na tenounkých nožkách. Nejnapadnější je jeho kolmo zdvižený krátký ocasek. Je velmi zvědavý a rád si vás přiletí prohlédnout.

Strízlík hnízdí dvakrát do roka, v květnu a v červenci. Hnízdo je kulovité, postavené z mechu a kapradí. Živí se hmyzem, po kterém velmi energicky pátral i v hustém porostu při zemi. Je částečně tašný.

DUBEN - měsíc deště a trávy

Raší bez, jáva, modřín, olše, habr, buk, líska. Přilétají vlaštovky a jiráčky, budničci, strízlík, slávik, pěnice, čukýk, žluva, polák velký, orl říční a orl křiklavý.

Kvetou hlavaček jarní, jalovec obecný, lýkovec vonný, sasanka lesní, tařice skalní. Daňci shazují parochy, srnci paroží vytloukají, vydry, lišky a bobří vrhají mladá. Počasí je ještě velmi nestálé, teploty nerygované.

KVĚTEN - měsíc sazenic

Raší dub, jedle, smrk, borovice, akát, babyka. Kvetou ohráňná vstavače, dřívátka horská, střevíček pantoflíček, stulík žlutý. Končí jarní tah ptáků. Přilétají pěnice, rákosníci, sedmihlásek hajný. Ostatní ptáci hnízdí nebo již vychovávají mladá.

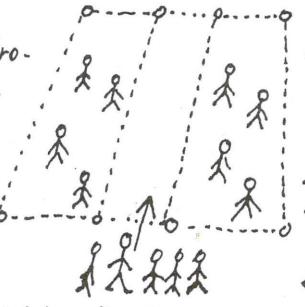
Jelení, daňci a srnci zvěř klade mladá. Nedoťkejte se jich! Matka je velmi citlivá na lidský pach a mohla by mladá opustit!!! Počasí je již vhodné pro konání vícedenních výprav.

Hra na schůzku i na výpravu: Papoahakapiu

Hráči jsou tuto hra v našem kmenu močrát. Líbila se nám pro svoji rušnost, dramatickost a také samozřejmě proto, že je indiánská.

Můžete si ji zahrát na louce stejně tak jako na hřišti. Jedno mužstvo se libovolně rozstává v hracím poli (viz obrázek). Jeho velikost zvolte podle hráčů a vztoušejte v praxi. Soupeřící mužstvo se postaví na začátek "ulice" a jeden z hráčů hodí míč do pole co nejrafinovaněji a ihned probíhá ulici. Úkolem hráčů v poli je míč zachytit a probíhajícího hráče zasáhnout. Mohou si přihraovat. Hráč, který bez úhony proběhne, získává pro své mužstvo bod. Družstva si vymění místa po startování všech hráčů, nebo ihned, chytí-li hráči v poli míč "z roleje!"

Hra dokonale procvičí schopnost ukybat, chytat míč a přihraovat. Přesný popis je v Zpleťalově Encyklopedii her.

Sněmovní roucho

Vím, že tajně
vzdycháš: "Kdež
bych si tak mohl
pořídit indianský
oblek z jeleníce, pošíty
kordky, jaký nosí starší členové
Ligy!"

Vím, že to stojí spousta peněz a nakonec se ti to ani
nevyplatí, protože ještě dlouho porosteš a nebudeš přeci
utracet za něco, co ti bude za pár let mále!

Proto ti poradím, jak si pořídit sněmovní
roucho, které je stejně přisobivé, jako oblek z jeleníce.
Ze staré deky vystříhni pruh široký jako troje ramena
a jednou tak dlouhý jako je délka trého těla od ramen
po kolena. Uprostřed opatrně vystříhni otvor na hlavu

aby nebyl moc široký. Oba konce můžeš rozstříhat na třásně.

Roucho lze zdobit malovanými, našitými kousky látek nebo vyšitými
bavlnou. Na přední část se nejlépe hodí symboly hnutí lesní moudrosti, případně
symbolika kmene či rodu. Na záda můžeš umístit další měně vybrané symboly.

Uděleš-li roucho pečlivě a doplníš-li je legínami a mokasíny, budeš mít pěkný
sněmovní oblek. Vymyslete si ve vašem rodu něco, co bude na vašich rouchoch společné.
Například znak, nebo lemorka po stranách.

SYMBOLY NA ROUCHO

	Lesní moudrost		zápas
dobrá
se zlém
	12 zákonů
Woodcraftu		Velký
duch
	Orlí pero		naděje
	slunce, den	<u>lemovky</u>	
	medvědí
stopa		
	hora		
	tábor		
	rok		
	sněmovní
ohně		

PŘESPÁNÍ V LESE

Pojedete-li v dubnu a květnu na dřevěnou výpravu a rozhodnete-li se spát pod širákem jako správně zalesáci, pak je potřeba umět se na noc zařídit.

V létě je to legrace vyspat se na prohráté zemi, ale v zimě na sněhu nebo brzy na jaře na studené zemi - to už je něco jiného!

Předně si najdete vhodné místo. Nejlépe se vyspíte na samém kraji lesa pod vysokými smrky s dlouhými spodními větvemi. Říkali jsme jim vzdušný dešťníky. Když už je všude v lese mokro, pod nimi bývá ještě sucho!

Nejdůležitější je izolace od země - lůžko z chrvoje. Berte je zásadně z padlých stromů!!! Větráčky o délce 30-40cm zapichujte šikmo do země jednu vedle druhé. Další řadu musíte klat jako tašky na střechnu až vznikne matrace o vhodné délce a šířce.

Vyspíte se tak zcela pohodlně
a hlavně v teple!!!

piše a kreslí
LOGAN

Zprávy, ohlasy, inzerce

WOOWOTANNA

V loňském roce jsme se u příležitosti 130. výročí narození E.T. Setona snažili uspořádat řadu akcí, kterými bychom připomenuli jeho život a dílo, dosud ne moc dobře známé a doceněné. Byl to jakýsi "Setonův rok" a myslím, že nebyl neúspěšný. A přestože není tak podstatné, zda od nějaké události uplynulo 115, 130 či 158 let, stalo se kulaté výročí užitečným operným bodem.

Proto bychom chtěli podobně využít jiného kulatého výročí, tentokrát osobnosti č. 2 našeho woodcraftu: Miloše Seiferta - Woowotanny, zakladatele čl. hnutí woodcraft, o němž jste si mohli podrobně přečíst v BV č. 2/1990. Na 3. prosince 1991 připadá 50. výročí jeho úmrtí; 8.1.1992 pak uplyne 105 let od narození. Nechceme hovořit o "Roku Miloše Seiferta", ale rádi bychom jeho mimořádné osobě a dílu věnovali více pozornosti a uspořádali v této souvislosti některé akce.

První byla přednáška "M. Seifert v dobovém pedagogickém kontextu", kterou bratr Norek (Doc. PhDr. Libor Pech, CSc.) přednesl 29.1.1991 na konferenci na Filozofické fakultě MU v Brně u příležitosti 100. výročí narození Jana Uhra.

Předposlední víkend v dubnu proběhla oslava 80. výročí založení berounského gymnázia, kde M. Seifert zahájil svou pedagogickou dráhu a založil náš první woodcrafterský kmen. V budově bude instalována výstavka o životě a díle M. Seiferta.

Taktéž z iniciativy berounského kmene Krí bude o týden později v Berouně pořádán 1. ročník Memoriálu M. Seiferta pro dětské kmény a oddíly i mimo LLM.

Plánujeme vydání nějakého drobného tisku - výběr z díla.

V prosinci se po letech opět společně vypravíme k prostému hrobu v Bečyni a v tomtéž měsíci bychom chtěli uspořádat (v Praze?, Bečyni?, jinde?) seminář o M. Seifertovi. Něco na způsob loňského březnového semináře o životě a díle E.T. Setona, ale ne tak dlouze a podrobně. Mohl by být doplněn promítáním právě z loňského setonovského semináře, kterého se mnoho lidí nemohlo

zúčastnit, neboť na nás ještě nemělo kontakt. Chceme tímto vyzvat případně zájemce, aby se nám ozvali, včetně návrhu na místo konání. Potřebujeme znát předběžný počet účastníků pro zajištění kapacity sálu.

A konečně uvažujeme i o tom, že bychom na rodný dům v Sušici umístili pamětní desku. Tímto vyzýváme všechny příznivce k soutěži: zašlete návrh vhodného textu na desku nebo přímo návrh celého výtvarného zpracování desky. Ať je z čeho vybírat. Do konce května na adresu LLM! Děkujeme. Uvítáme i další nápady a iniciativy.

Bimini - F. Kožíšek

Liga lesní moudrosti začíná rozšiřovat své působení za hranice ČR!

Bratr Wayseeker (M. Klimánek) z Ostravy, neúnavný propagátor Setona, woodcraftu a LLM v Polsku, se může za necelý půlrok pochlubit mnoha úspěchy. V Katovicích získal skupinu harcerů, kteří se nemohou dočkat každého nového čísla Bizoního větru; přeložil do polštiny většinu materiálů o LLM a nyní překládá Svitek březové kůry (Knihu orlích per). Uspořádá několik besed a přednášek o Setonovi a woodcraftu, prosadí vydání delšího článku o E.T. Setonovi, atd. Na léto připravuje návštěvu polských hochů na některém našem táboře. Očekáváme je také jako hosty na výročním sněmu LLM.

Pražský kmen Bílý wampum zase založil svou "pobočku" (rod) v Norimberku. O LLM se hovořilo v německém rozhlasu, vyšel článek v bavarských novinách. Také bratři z Norimberka si překládají Knihu orlích per do němčiny. Nejdříve jsme mysleli, jaká je to novota. Ale překvapila nás zmínka z časopisu Ligy "Vatra" z r. 1922: "... nově zapsané kmény: ... Kromě toho založen zahraniční kmen v Drážďanech..."

Když jsme v BV č. 3-4/1990 psali o spolupráci LLM a Junáka, zdůrazňovali jsme, že bude záležet především na místní úrovni. 25-27.1. uspořádal kmen Vlčí u Velkých Pavlovic "Lednovou výpravu svornosti", které se zúčastnil též oddíl Junáka z Lanžhota. Návštěvou byli u

pionýrského oddílu Kamarád ve Žďánicích. Na programu byla práce stopaře a zvěda, hry a soutěže, rovněž beseda o činnosti všech tří organizací. Díky Vlčím je LLM dobře hodnocena nejen na břelavsku, ale i hodonínsku. Vlčím tímto děkujeme.

"... Jsem velmi potěšena - stejně jako by byla moje matka - že Liga lesní moudrosti byla opět obnovena. Přeji Vám mnoho úspěchů ve Vaší skvělé práci..."

z dopisu Pamelý C. Forcey, vnučky E.T. Setona, únor 1991

Kmen Zapoteků (Děčín) navázal spolupráci s vedením Lesoparku - ZOO Děčín, kde mu byl svěřen úsek severní části Lesoparku. Bude se zde starat o úklid na stezce, budovat a opravovat již zhotovené krmelce pro lesní zvěř, zhotovovat a umísťovat ptačí budky, provádět sběr kaštanů a žaludů + sušit seno pro zimní období. Též byl požádán o zalesnění jiné části Lesoparku.

Valnou hromadou 16.2.1991 obnovil svou činnost Spolek přátel mládeže a družstva "Milčív dům" v Praze. Sdružuje přátele mládeže, zájemce o výchovnou činnost dětí a nezletilé mládeže v křesťanském duchu - ve smyslu duchovního odkazu Přemysla Pitry, zakladatele Milčívova domu. Před i po 2. světové válce (do zrušení r. 1950) Liga s Milčívovým domem úzce spolupracovala. Snad se i nyní podaří najít vhodné pole spolupráce.

Velký výroční sněm LLM se bude konat v sobotu 8. června 1991 opět u Bobřího jezera na Moravě. Podrobnosti v Totemové desce č. 8 a č. 9.

Není příliš známo, že Seton byl při zakládání hnutí woodcraft ovlivněn nejen samotnými Indiány, ale mj. též dílem dvou velkých amerických filozofů: Ralph Waldo Emersona a Henry Davida Thoreaua. O udržování odkazu se v Americe starají následující organizace: R.W.Emerson Society a Thoreau Society. LLM je s oběma společnostmi v písemném kontaktu a z bulletinů, které vydávají,

pro vás budeme vybírat nejzajímavější informace.

THOREAU

U.S. 5cents

Thoreauova společnost byla založena právě před 50 lety a na letošní červenec připravuje velké oslavy: přednášky, výstavy, symposia, koncerty, ale i výlety a táboření. O všem vás budeme informovat.

A ještě moc dobrá zpráva: proslulé dílo H.D. Thoreaua "Walden čili Život v lesích" vydá v nejbližší době nakladatelství Odeon. Nenechte si ujít!

Co chystá na letošní rok nakladatelství LLM?

V tisku je 10. svazek edice "LES" s názvem Woodcraft. Obsahuje životopisné údaje E.T. Setona, stručnou historii Ligy lesní moudrosti a recenzi 4. svazku "LESA" Vudkraft, což jsou myšlenky E.T. Setona o woodcraftu a výchově vybrané z různých jeho děl V. Valovičem a A. Jávorem.

V moderním a věrnějším překladu chceme po téměř 70 letech opět vydat Setonovy statě "Dvanáct tajemství lesa" a "Duch lesů".

Ve spolupráci s košíčským časopisem Wigwam připravujeme "Soupis slovenských vydání děl E.T. Setona" (jako pokračování loni vydané České knižní bibliografie E.T.S.).

Na druhou polovinu roku též připravujeme vydání další části Svitku březové kůry (posledního vydání za Setonova života, u nás dosud nepublikovaného). Po loni vydané Kniže orlích per to bude část "Activities", která obsahuje hry, tance, písně a praktické návody na rukodělné woodcrafterské práce.

Některá z uvedených děl budou jen pro vnitřní potřebu LLM, jiná i pro ostatní zájemce - nečleny LLM.

Vlastníky Setonových knih ve slovenštině prosíme tímto o spolupráci na připravované Slovenské knižní bibliografii E.T. Setona. Stačí, když na lístku uvedete titul, datum vydání a zpáteční adresu pro případné upřesnění. Děkujeme.

INZERCE

Převýš komorový spacák, teplé švy, mumie, francouzský střih, z uniky (zvenku i uvnitř), příp. venku šusták, cena (při dodání vlastního perfi) 950 - 1000 Kčs. Adresa: Jana Vejražková, Kurčátova 32, Praha 10 - Petrovice; Tel.: (02)78 66 477

Vyměníme kmenový časopis Březová kůra za obdobný, popř. za jinou literaturu zabývající se indiánskou či zálesáckou tematikou. Březová kůra je určena dětem a mládeži (návod, výroba, historie). Jan Harvánek Libušina 557/4 353 01 Mariánské Lázně

Náčelnictvo LLM prosí o zapůjčení starých časopisů: Psohlavci, Totem Board (vydávala Amerika LLM 1916-1934). I jednotlivá čísla. Předem děkujeme.

Psali o nás... HOWGH č. 4 (příloha Rodokapsu) ABC č. 6/1990 Mladý hlasatel č. 18 + 20-21/1990 (o kmenech Rudy bizon) Nová svoboda, 18. ledna 1991 Wigwam č. 1,2,3/1991 Nový život (list ONV v Břelavi), 23.8.1990 (o kmenech Vlčí) Severka (trampský občasník vycházející v Martine), č. 2,3,4/1990 Gose Niedzmelny (polský týdeník vycházející v Katovicích), č. 44/1990 Moravskoslezská orlice, č. 3/1990 Čin, č. 9.

...hovořili
Čs. televize (Vlaštovka), 23.1991

UŽ JI MÁTE? Koho? No samozřejmě

KNIHU LESNÍ MOUDROSTI

OLYMPIA

Vyšla opět po dvaceti letech v nakladatelství Olympia. V nenápadném obalu, avšak nabytá nejlepšími informacemi o táboření indiánským stylem ve volné přírodě. Chcete si postavit srub? Udělat luk? Ušít mokasíny? Chcete založit kmen lesní moudrosti a zažít neopakovatelná dobrodružství vedeni inspirací našeho náčelníka a zakladatele Černého Vlka?

Kupte si Knihu lesní moudrosti za 35,- Kčs

E. T. SETON - Hnutí WOODCRAFT

Na pátek bylo vše připraveno. Ke čtvrté jsme čekali, kuchař a já - ale žádný z hochů se neukázal. Patnáct, dvacet minut po čtvrté a dosud nikdo. Nyní řekl kuchař, kterému se to nezdálo: "Povídám vám, že z těch kluků žádnou radost mít nebudete. Jediné dobro, které byste jim mohli prokázat, by byl řemen, který by dobře přilehl na patřičné místo". - Ó, nikoli, stál jsem na svém, to jsem viděl již mnohokrát a nikdy z toho nic nového nevzešlo.

I čekal jsem, stává se stále nervóznějším a neklidnějším. Když bylo na hodinách již tři čtvrtě na pět, nemohl jsem nevzpomenout na starý chůvín verš "hostinu strojil jeden pán, o hosty stál a až je zval, zůstal nakonec sám."

O páté se však strhl u hlavního vchodu ryk a bouře a najednou společně přicházeli všichni chlapci, ale ne dvanáct, které jsem ve škole viděl, ne osmnáct, pro které jsem se zařizoval, ale dvaadvacet, a každý měl pod paží dvě staré přikrývky. Myslil jsem, že se jejich příval do táborového kruhu nikdy nezastaví. Ježto to byli Jenkijští hoši, přemohli malichernou ostýchavost v pěti vteřinách a první otázkou bylo: "Smíme tu hulákat?"

"Hulákat? Ovšem, třeba si plíce vykřičte, chcete-li."

I dali se do toho. Sousedé mi pak říkali, že to bylo slyšet na dvě míle odtud a já tomu docela věřím.

Druhá otázka byla: "Můžeme se svléci?"

"Jistěže, ze všeho, co na sobě máte!"

A bylo mi velmi milé, když jsem je viděl, jak všecko shazují a skáčou do

jezera, neboť tam nemohli nadělat velké škody, kdežto, kdyby se potloukali po lese, nevím, jak by to bylo dopadlo.

Bylo to, jako bych si pozval nějaké divochy, ale nazí hoši nemohou zapálit les, nebo nějak příliš poškodit nábytek. Byla to pouze část toho, co se mělo dít. Chtěl jsem, aby se nejprve vybila jejich živočišná energie.

Když bylo šest hodin, začalo se stmívat. Chlapci byli unavení a hladoví. Táborový oheň už plápolal. Kuchař svolával divochy hlasitým: "jídlo! jídlo!"

Chlapci se dostavili do tábora jako vojáci, oblečení a šli si pro jídlo. V řeči Písma "přišli a jedli". O, jak jedli. Takovou přfležitost si nesměli nechat ujít. Bylo to mnohem lepší než doma a cpali se jako dvaadvacet královských,

slupnuvše za jediný ten večer všechno jídlo, které bylo připraveno až do pondělka. Naštěstí následujícího dne byla sobota a mohli jsme se znovu zásobit.

Tábor se sytil od šesti do sedmi. Poté unavení, nasycení a šťastní leželi kolem plápolajícího ohně, připraveni k nové a klidnější zábavě.

Vím něco o divoších. A chlapci byli stejní jako oni. "Chcete, abych vám něco vyprávěl?" - zeptal jsem se.

V odpovědi bylo více hrubosti než zdvořilosti, ale byla pochopitelně upřímná. "Však ste řek, tak začněte."

Na toto blahosklonné povolení jsem předstoupil. Vyprávěl jsem o Indiánech, životě v prérii, stupňuje své vyprávění do stále větší napínavosti, až jsem obnovil Cooperův lesk romantiky a vznítit jej v plápol oslavení

Rudocha. Mezitím jsem pozoroval své hochy. Přál jsem si, aby všichni byli podmaněni a chyceni a aby nebyli ospalí.

Asi v osm hodin přestalo hašteření a hrubé žertování větších hochů. Malí hoši seděli, oči jako na stopkách. Skupina se tísnila kolem mne. Viděl jsem na očích těch, kteří mi byli blízko, napjatý zmagnetizovaný pohled, když jsem vyprávěl napínavou příhodu o vyzvědači v nepřátelském táboře a jak se svými hrdinskými činy pokryl slávou. Když jsem skončil vyprávění, mohl jsem na jejich tvářích vidět rozehvění silného zájmu. Mohl jsem je cítit v souhlase s myšlenkou obdivu a zároveň lítosti nad tím, že se ho již nedočkali.

(Pokračování příště)

Ernest Thompson Seton v roce 1902 mezi woodcraftery kmene Sinawoy

Poznámka: Kapitola "Hnutí woodcraft" je nedílným celkem Setonovy autobiografie, která vyšla roku 1977 v češtině pod názvem "Cesta životem a přírodou" v nakladatelství Orbis. Mnozí vycítili, že kniha u nás zůstala bez logického závěru. Stalo se tak bez naší viny.

Přeložil M. Vavřda

NÁŠ VZTAH K MATCE ZEMI

THE EARTH
DOES NOT
BELONG
TO THE PEOPLE

THE PEOPLE
BELONG
TO THE EARTH!

ZEMĚ
NEPATŘÍ
LIDEM

LIDÉ
PATŘÍ
ZEMI!

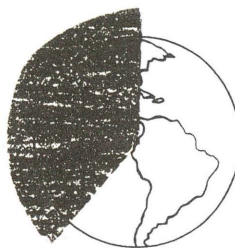
DESET KROKŮ K VYČIŠTĚNÍ PLANETY

KROK PRVNÍ:

Kde je to možné, přejdeme na spalování zemního plynu. Odstraníme tím znečišťování třemi hlavními polutanty a znečištění kyslíčným uhlíčitým, plynem způsobujícím skleníkový efekt, se sníží na polovinu.

Máme již vyvinuté superturbíny, jejichž použitím dokážeme ještě více redukovat znečišťování ovzduší, slouží-li u nich jako topné médium zemní plyn.

KROK ŠESTÝ:

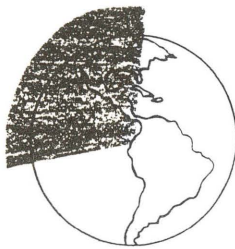
Přestaňte s výrobou freonů. Jestliže všechny státy světa přistoupí na využití jiného plynu, můžeme se do pěti let prakticky zbavit těchto sloučenin chlóru, fluóru a uhlíku.

Kdyby se navíc okamžitě zakázala výroba freonových sprejů, snížilo by se množství tohoto plynu ve vzdušném obalu zeměkoule o 25%.

KROK DRUHÝ:

Spalujeme uhlí mnohem efektivněji. Přejdeme-li na nové technologie, jako je fluidní spalování, sníží se znečištění ovzduší sítou o 94% a oxidy dusíku o 30% ve srovnání s konvenčním spalováním uhlí v elektrárnách.

KROK SEDMÝ:

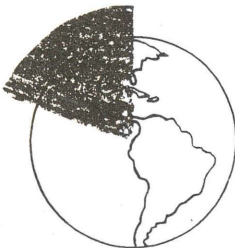
Nahradíme v našich domech současnou generaci ohřevačů vody, klimatizačních přístrojů, elektrických topných těles a žárovek, které jsou všechny velkými konzumenty energie, efektivnějšími spotřebiči.

Zavedením spotřebičů, lépe využívajících energii, by se snížila spotřeba energie v domácnostech a znečištění ovzduší těmito zdroji o 50 až 60%.

KROK TŘETÍ:

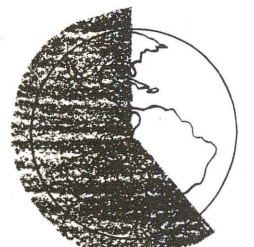
Vyčistíme kouřové zplodiny v komínech. Instalováním speciálních odlučovačů do komínů elektráren spalujících uhlí se ze zplodin odstraní až 90% oxidu síry a oxidů dusíků. Jeden z druhů takových speciálních odlučovačů je již instalován ve 400 tepelných elektrárnách na světě.

KROK OSMÝ:

Zastavme ničení tropických deštných pralesů. Nové způsoby hospodaření umožňující řádný růst pěstovaných plodin, jejich opakované vysazování a několik sklizní v roce vylučují nutnost vypalování panenské džungle.

Znečišťování ovzduší způsobené vypalováním pralesů by se tak snížilo o 90%.

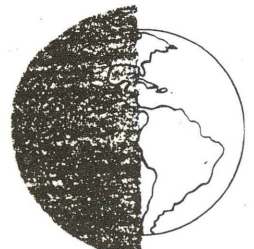
KROK ČTVRTÝ:

Neplývejme teplem. Využijme energii vyrobenou na jednom místě pro více továrních provozů najednou. Tímto způsobem se zvýší účinnost využití energie na 85 až 90% a současně se sníží znečišťování ovzduší o 40 až 50%.

KROK DEVÁTÝ:

Snížíme spotřebu energie v průmyslu. Továrny v USA a v Kanadě spotřebují na jednotku výroby dvakrát více energie než jejich partneři v Japonsku. Napojme dva provozy na jeden zdroj energie a snížíme znečištění ovzduší o 50%.

KROK PÁTÝ:

Vyrábějme dokonalejší vozidla. V samotných Spojených státech by se při spotřebě jednoho gallonu paliva (cca 4,5 l) na 5 mil (cca 8 km) snížila produkce kyslíčného uhlíčitého o 200 miliard liber ročně (1 libra je cca 0,45 kg). Provozem automobilů využívajících palivo s velkou účinností by se snížilo zamořování ovzduší kyslíčným uhlíčitým až o 70%.

KROK DESÁTÝ:

Využijme vodík jako palivo. Jakou energii však použít, vyřadíme-li z provozu současně znečišťující motory vozidel a topeniště elektráren, zůstává otázkou. Je to totiž nebezpečí, že dlouhé mezidobí vývoje zcela odlišných technologií včetně těch na bázi vodíku by mohlo být v rozporu s ekonomickým rozvojem a růstem počtu obyvatel.

Podle "International Wildlife", May-June 1989
zpracoval Martin Kupka - Logan

BIZONÍ VÍTR, čtvrtletník vydávaný náclenictvem LIGY LESNÍ MOUDROSTI v nakladatelství ROUT. "The Buffalo Wind", a quarterly journal of the Woodcraft League of Czechoslovakia. Šéfredaktor (Editor-in-Chief): Petr Vilhelm. Redakční rada (Assistant Editors): František Kožíšek, Daniel Hoffmann, Martin Kupka. Grafická úprava: Václav Rout. Adresa pro korespondenci a objednávky: LLM - redakce BV, P.O.Box 7, Praha 6, PSČ 169 00. Přetiskování obsahu dovoleno pouze s písemným svolením autora či redakce s udáním pramene!

Reg.č. 5455 - Vyšlo: 31.5. 1991, ročník II., číslo 1, Náklad 1000 kusů - Cena výtisku 14,50 Kčs.

